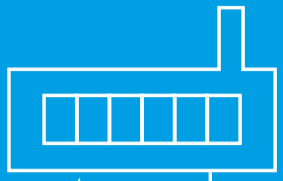

NIEUWSBRIEF WARMTENET ZAANDAM OOST

SEPTEMBER 2020

Aan de inhoud van dit document kunnen geen rechten worden ontleend.

Zaanse biomassacentrale maakt zich klaar voor het stookseizoen

Het 'open warmtenet volgens Zaans model' kan rekenen op belangstelling vanuit het hele land. Nu alle flats zijn aangesloten op het warmtenet, de hulpwarmtecentrales gereed zijn en de biomassacentrale een half jaar heeft kunnen testen, kijken de initiatiefnemers van Bio Forte met vertrouwen naar het komende stookseizoen.

Al sinds maart dit jaar draait de biomassacentrale (BMC) volgens Han Langevoort, één van de initiatiefnemers van Bio Forte Zaanstad, zonder noemenswaardige problemen. "Door de coronacrisis zijn de leveranciers weinig op het terrein geweest, maar desondanks hebben we steady kunnen testen. We produceren op dit moment - we zijn bijna aan het einde van de testfase - nog steeds de warmte met behulp van één van de twee ketels. Nu gaan we ervoor om nog beter te worden en meer warmte te produceren om klaar te zijn voor het moment dat iedereen de verwarming weer aanzet."

Afronden van de testen

Ondanks de coronacrisis is afgelopen maanden gewerkt aan de afronding van de testfase van de centrale. Ondertussen heeft een groot deel van de BMC de veiligheids- en andere keuringen ondergaan en de vereiste certificaten behaald. Als straks de buitentemperatuur weer naar beneden gaat, rond eind oktober, dan kunnen de laatste testen gedaan worden. Door de coronacrisis konden deze niet begin dit jaar verricht worden toen het nog

koud genoeg was. Na deze laatste testen zijn beide ketels in de centrale klaar voor het leveren van duurzame warmte aan de aangesloten flats het komende winterseizoen.

Continu meten

Door alle eisen waaraan de BMC moet voldoen zit er ongekend veel techniek in het ketelhuis en al die techniek moet goed met elkaar samenwerken voor een optimaal resultaat. Han: "Dat hebben we in een tijdsbestek van een half jaar prima kunnen inregelen. Door continu te meten volgen we onze prestaties en ook de uitstoot nauwgezet. Op klachten reageren wij altijd zo snel mogelijk. Als goede buur vinden we het belangrijk om een goed contact te hebben met de buurt in de flats en de scholen. Wie vragen heeft over de werking van de biomassacentrale kan daarvoor altijd bij ons terecht. Ook zijn we erg blij met ons team van lokale medewerkers. Zo proberen we deel uit te maken van de samenleving waarvoor we produceren."

Duurzame biomassa

De maatschappelijke discussie over de duurzaamheid zorgde voor de meeste tegenwind. Han: "De biomassa die wij gebruiken wordt niet vanuit Canada of de Baltische Staten aangevoerd. Wij gebruiken 100 procent duurzame en gecertificeerde biomassa uit Nederland. Daarbij gaat het om snoeiafval uit bossen en parken. Daarvoor hebben we een contract afgesloten voor de komende twaalf jaar waarin staat dat we jaarlijks 8.000 ton kunnen afnemen."

Schoonste van Europa

Het duurzame karakter van de installatie aan de Pascalstraat werd laatst ook nog onderstreept in de Tweede Kamer toen de Partij voor de Dieren aan minister Wiebes van Economische Zaken en Klimaat vroeg waarom niet alle BMC's in ons land zo duurzaam produceren als die in Zaanadam. Han: "Hierop liet de minister weten dat onze BMC als compleet nieuwe installatie een uitzondering is en daarmee de schoonste in zijn soort in Europa. Dat compliment vanuit Den Haag is natuurlijk geweldig,

Fotograaf: Jorrit 't Hoen

'Al met al was het een enorme uitdaging maar we zijn nu op het punt dat we duurzame warmte produceren tegen een goede prijs voor de afnemers'

maar dat wordt je niet zo maar. Daar hebben we in de afgelopen zes jaar keihard aan gewerkt."

Voorop lopen

Al met al was de realisatie van de biomassacentrale een enorme uitdaging. Han: "Maar we zijn nu op het punt dat we duurzame warmte produceren tegen een goede prijs voor de afnemers. Daarmee lopen we echt voorop in Nederland en daarom kunnen we als project in de voorhoede van de energietransitie rekenen op de nodige belangstelling. Daar zijn we best trots op en we hopen dat dit zich vertaalt naar tevreden mensen die de warmte gaan gebruiken."

Vertrouwen

Volgens Han moet de BMC zich in de praktijk bewijzen. "We snappen heel goed dat mensen in de omgeving zich zorgen maken over zaken zoals de luchtkwaliteit. Daarom nodigen we graag mensen uit om een kijkje te komen nemen in de centrale. Mensen uit de buurt, vertegenwoordigers van bewonersorganisaties en uiteraard ook de uitgesproken tegenstanders. Als je de mensen rondleidt, uitlegt wat alles doet en ze hun vragen kunnen stellen, zie je vaak dat dat verhelderend werkt. Zo laten we zien waar we voor staan en dat ze op onze werkwijze, onze installatie en onze Zaanse warmte voor een schonere leefomgeving mogen vertrouwen."

Kom kijken in de biomassacentrale

Met de start van de bouw hebben we al aangekondigd dat we een open dag wilden organiseren om iedereen te laten kijken en ervaren wat er gebeurt in een biomassacentrale. Door het coronavirus en de vertraging met het testen, hebben we hier ook even mee gewacht. Maar nu de centrale bijna in gebruik genomen gaat worden is de tijd daar om geïnteresseerden, liefhebbers en tegenstanders uit te nodigen op vrijdag 9 of zaterdag 10 oktober een kijkje te komen nemen in de centrale.

Vanwege corona en de beperkte ruimte willen we met kleine groepjes de centrale in, dus willen we u vragen om zich in te schrijven voor een tijdsslot.

De rondleiding zal ongeveer een uur duren. Na een ontvangst met koffie en thee zal één van de medewerkers van de centrale u mee nemen langs de hele installatie en u er alles over vertellen en uw vragen beantwoorden.

Meld u aan voor een tijdsslot via de website <https://warmtenet.zaanstad.nl/>.

Alle vijf flats in Peldersveld zijn nu aangesloten op het Zaanse warmtenet

Nu ook de laatste werkzaamheden bij de Brandaris flat zijn afgerond, zijn alle vijf ERA-flats in de wijk Peldersveld aangesloten op het Zaanse warmtenet. Om helemaal klaar te zijn voor het komende stookseizoen gaat warmteleverancier ENGIE nu de HulpWarmteCentrale bij de Brandaris flat stap voor stap testen.

Projectmanager Roelof Zeijlemaker van ENGIE
Fotograaf: Jorrit 't Hoen

In de zomerperiode tussen mei en midden juli zijn de bestaande ketelhuisen van de flats Brandaris, Pharus, Noordwachter en IJdoorn omgebouwd voor de aansluiting op het warmtenet. Tegelijk realiseerde ENGIE in die periode de HulpWarmteCentrale (HWC) bij de Brandaris flat. Omdat de biomassacentrale van Bio Forte aan de Pascalstraat momenteel wordt getest, worden de flats nu verwarmd met behulp van een andere bestaande gasgestookte HulpWarmteCentrale.

Zodra Bio Forte stabiel een continue hoeveelheid warmte kan leveren gaan de flats over op de duurzame warmte van de biomassacentrale. Maar voor de piekmomenten en als reservevoorziening heb je aanvullend HulpWarmteCentrales (HWC) nodig.

Laatste werkzaamheden

“Om te beginnen hebben we het lege ketelhuis bij de Brandaris flat bouwkundig aangepakt”, vertelt Roelof Zeijlemaker, project manager namens ENGIE. “Zo is de vloer versterkt en hebben we het dak aangepakt. Vervolgens hebben we twee nieuwe gasketels geplaatst, waarna we het leidingwerk, pompen en natuurlijk gas, water en licht konden installeren.

Daarnaast hebben we ook een nieuwe schoorsteen geplaatst.”

Stap voor stap testen

Inmiddels is ENGIE zover dat de HWC getest kan worden. Roelof: “Daarvoor wordt het systeem gevuld met water. Vervolgens zetten we de installatie aan en checkt Warmtenetwerk Zaanstad of de installatie goed met het centrale systeem communiceert. Daarna kunnen wij de gasketels aansturen zodat deze warmte gaan produceren. Ondertussen kijken we dan of alle sensoren netjes werken en of de branders goed staan afgesteld.”

Klaar voor het stookseizoen

Met de HWC bij de Brandaris flat is het warmtenet klaar voor het komende stookseizoen. Samen met de biomassacentrale (BMC) kunnen we voldoende warmte produceren voor de winterperiode. “Uiteindelijk zal de BMC alle warmte produceren en is de HWC alleen bedoeld als achtervang.

Om absolute zekerheid te bieden is de HWC uitgerust met twee ketels voor het geval dat er een tijdelijk niet doet. Daarmee kunnen we garanderen dat iedereen er deze winter lekker warm bij zit.”

In augustus werd de schoorsteen voor de HulpWarmteCentrale (HWC) gemonteerd bij de Brandaris.
Fotograaf: Jorrit 't Hoen

Biomassa als tijdelijke energiebron

De afgelopen maanden is er een stevig maatschappelijk debat over de inzet van biomassa als alternatief voor gas. Mensen maken zich aan de ene kant zorgen over de luchtkwaliteit, en aan de andere kant omdat men twijfelt of het verbranden van hout wel zo duurzaam is. Ook zijn er mensen die positief zijn over het gebruik van biomassa onder voorwaarden.

Biomassa in Zaanstad

Zaanstad kijkt naar het gebruik van biomassa als warmtebron als een tijdelijke transitie energiebron. Om bijvoorbeeld aquathermie (warmte uit water) of geothermie (warmte uit de aarde) betaalbaar te maken heb je een groot aantal woningen nodig dat op deze nieuwe warmtebron wordt aangesloten. Dat grote aantal hebben we nu nog niet. Door biomassa als tussenstap te gebruiken kunnen we naar deze grotere aantallen toewerken. Warmte uit

aquathermie en geothermie kan in de toekomst dan van het warmtenetwerk gebruik maken dat we nu al hebben aangelegd.

Gecertificeerde duurzame biomassa

In Zaanstad is uitdrukkelijk gekozen voor gecertificeerde duurzame biomassa; dus geen bomen kappen voor hout maar alleen resthout dat al gesnoeid is. Bio Forte Zaanstad heeft een biomassaleverancier gecontracteerd waarmee is afgesproken dat alle houtsnippers gegarandeerd uit Nederland komen. Dit bedrijf levert op basis van het certificaat "Better Biomass"/ NTA-8080. Dit is een certificaat voor duurzaam geproduceerde biomassa.

Luchtkwaliteit

Voor wat betreft de luchtkwaliteit zijn er veel verschillen tussen biomassacentrales. In zijn algemeenheid kan worden gesteld dat hout verbranden slecht is voor de gezondheid als de rook

ongefilterd de lucht in gaat. Zoals dit bij houtkachels of barbecues het geval is. Ook is bij een gewone houtkachel vaak sprake van onvolledige verbranding. Bij een biomassacentrale zoals die van Bio Forte Zaanstad is de verbranding in de ovens volledig en gecontroleerd. Door die volledige verbranding en haar vele geavanceerde filters, is de biomassacentrale één van de schoonste biomassacentrales van Europa, en veroorzaken de houtkachels in de wijk meer luchtkwaliteitsproblemen dan de biomassacentrale.

SER advies

Begin juli heeft de Sociaal Economische Raad (SER) een advies uitgebracht over het gebruik van biomassa, of breder genoemd: biogrondstoffen. Diverse media hebben hierover bericht.

Voor Zaanstad betekent het SER-advies in eerste instantie een bevestiging dat de ingeslagen weg in de energietransitie

(biomassa als tijdelijke / transitie energiebron) steekhoudend is, uiteraard als deze voldoet aan de gestelde duurzaamheidsvoorwaarden. De SER adviseert uitdrukkelijk niet dat centrales van het type dat in Zaandam al gerealiseerd is direct moeten sluiten.

Het SER-advies is terug te lezen op <https://www.ser.nl/-/media/ser/downloads/adviezen/2020/biomassa-in-balans.pdf>

Daarnaast is er over biomassa als grondstof veel geschreven, zie ook de gastblog van Prof Guido van der Werf dd 12-6-2020 en de talrijke reacties erop: <https://klimaatveranda.nl/2020/06/12/co2-balans-bij-gebruik-van-biomassa-als-energiebron/#more-14197>

Onafhankelijk onderzoek naar uitstoot biomassacentrale

De uitstoot van de biomassacentrale wordt gemonitord door de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD). Op basis van berekeningen van de uitstoot is een vergunning verleend. Zodra de centrale in gebruik is wordt gemeten of de berekeningen ook kloppen met de werkelijke situatie en of de uitstoot binnen de gestelde normen blijft. Het gaat om de stoffen NOx (stikstof),

SO2 (zwaveldioxide), fijnstof en NH3 (ammoniak).

De uitstoot van deze stoffen direct uit de schoorsteen, de zogeheten emissie, wordt hier gemeten. Er wordt niet gemeten op straat, of op de balkons van de flat IJdoorn bijvoorbeeld. Het is dan namelijk niet duidelijk welke uitstoot van de biomassacentrale is, of welke van

bijvoorbeeld de A8, houtkachels in de wijk of andere grote uitstoters.

Op verzoek van de gemeenteraad wordt naast deze metingen door de OD ook een onderzoek naar de uitstoot gedaan door het door de gemeenteraad geselecteerde onderzoeksbureau Blaauw. De voorbereidingen voor deze metingen zijn deze maand gestart.

De toekomst van het Zaanse warmtenet: waar wordt het net verder uitgebreid en welke nieuwe duurzame warmtebronnen worden aangesloten?

De nieuwbouwwoningen in het Gouwpark krijgen straks warmte via het warmtenet.
Fotograaf: Jack Tillmanns

‘Ook met woningcorporaties blijven we in gesprek over de mogelijkheden om bestaande woningen en wijken te verduurzamen via het warmtenet’

Nu het warmtenet klaar is voor warmtelevering aan de eerste vijf flats in Zaanstad zit de eerste fase van het project er op. Welke stappen worden nu vervolgens gezet voor de uitbreiding van het warmtenet en het vinden van nieuwe duurzame warmtebronnen? We vroegen het aan Pieter-Jan van Helvoort van Firan en Jan Schreuder van de gemeente Zaanstad.

Namens de gemeente is Jan Schreuder betrokken bij de ontwikkeling van het warmtenet: “Om actief met de volgende fase aan de slag te kunnen gaan, worden momenteel de mogelijkheden onderzocht. Voor eind 2021 moet elke gemeente een Transitievisie Warmte vaststellen. Dat plan geeft aan welke wijken of buurten wanneer van het aardgas worden afgekoppeld en welke alternatieve warmtebron voor die wijk het interessant is. Samen met de betrokken woningcorporaties in Zaanstad heeft de gemeente naar de mogelijkheden gekeken. Die visie verwacht de gemeente binnenkort te kunnen presenteren. Dat gaat voor iedereen een hoop duidelijk maken over het vervolg.” Een eerste inschatting is dat het Warmtenetwerk Zaanstad in een volgende fase duurzame warmte kan bieden aan opnieuw zo’n 3.000 woningen.

Nieuwe warmtebronnen

Ook Firan, het bedrijf dat open en onafhankelijke energienetten helpt ontwikkelen, ziet binnen nu en tien jaar kansen voor de Zaanse klanten. “Naast uitbreiding van het warmtenet gaan we aan de slag met het vinden van nieuwe duurzame warmtebronnen”, benadrukt Pieter-Jan. “Denk bijvoorbeeld aan de warmte uit het oppervlaktewater van de Zaan, warmte uit afvalwater

of restwarmte uit de industrie. Met de Zaanse industrie worden de eerste verkennende gesprekken al gevoerd over levering van restwarmte aan het Zaanse net.”

Het Zaanse model

Het unieke aan het Zaanse model is de opzet voor een onafhankelijk warmtenet waarin de rollen van de verschillende partijen (producenten, transporteurs en leveranciers) volledig gescheiden zijn. Jan: “Als gemeente hebben we ingezet op een open en onafhankelijk warmtenet, waar verschillende partijen die duurzame warmte leveren, kunnen aanhaken. Voor de gemeente is belangrijk dat de klant uiteindelijk bepaalt welke inkoopvoorwaarden voor de warmte gelden. Bijvoorbeeld: wat wordt de rekening, welke bronnen kunnen op dat systeem worden aangesloten en hoe verduurzamen we die verder?”

Enorme nieuwbouwpoging

Voor de komende tien jaar heeft Zaanstad een enorme nieuwbouwpoging. Pieter-Jan: “Uit gesprekken met de gemeente weten we inmiddels waar de nieuwbouw in grote lijnen gaat komen. Aan de hand van die informatie kunnen logische keuzes gemaakt worden over plekken waar we de leidingen in de grond gaan leggen. Ook met woningcorporaties blijven we in gesprek over de mogelijkheden om bestaande woningen en wijken te verduurzamen via het warmtenet.”

Stap voor stap

In een volgende fase willen we graag verder in gesprek met de bronnen en klanten in de nabijgelegen wijken. Zo kan het warmtenet duurzaam en betaalbaar stap voor stap worden uitgebreid in Zaanstad.

Op de hoogte blijven?

Deze papieren nieuwsbrief wordt eenmalig bij alle bewoners van Hoornseveld en Peldersveld in de brievenbus gedaan. Wilt u de nieuwsbrief Warmtenet blijven ontvangen dan kunt u zich aanmelden voor de digitale editie via warmtenet@zaanstad.nl

Op de website vindt u ook meer informatie over het warmtenet, zoals het laatste nieuws en de veel gestelde vragen.

Colofon

Deze nieuwsbrief is een uitgave van de partijen die samenwerken aan duurzame warmte en het warmtenet voor Zaanstad Oost. Dat zijn Bio Forte, ENGIE, Warmtenetwerk Zaanstad, gemeente Zaanstad.

Kijk voor meer informatie op:
<https://warmtenet.zaanstad.nl/home>